

UNITAT 1: El sistema sanitari i els primers auxilis

ACTIVITATS-PÀG. 9

- 1) **Indica en les següents situacions quina és la manera més adequada d'accedir al sistema sanitari. Raona la resposta en cada un dels casos:**
 - a) **T'has llevat amb febre, mal de cap i mal de gola.**
Centre d'atenció primària, sense cita concertada (atenció continuada). No és una situació d'emergència ni necessita proves diagnòstiques complexes, però sí urgent. A més, el pacient pot desplaçar-se al centre.
 - b) **Jove de 16 anys amb dolor intens i inflamació al turmell després de caure jugant a bàsquet al parc del seu barri.**
Urgències de l'hospital o, si no és possible traslladar-lo, trucada al 112. No és una situació d'emergència però sí urgent i requereix proves diagnòstiques que no podrien realitzar en atenció primària.
 - c) **Esperant l'autobús, un senyor d'uns 60 anys ha començat a dir que es trobava malament, que li feia mal el pit i s'ha desmaiàt.**
Trucada al 112. Patologia d'emergència que necessita trasllat i atenció sanitària immediata i urgent.
 - d) **Des de fa unes setmanes, notes que estàs més cansat del que és habitual i fins i tot has arribat a notar mareig en alguna ocasió.**
Centre d'atenció primària, amb cita concertada. No és una situació urgent.
 - e) **El teu fill petit necessita rebre una vacuna segons el seu calendari de vacunacions.**
Centre d'atenció primària, amb cita concertada. No és una situació urgent.
- 2) **Classifica les següents situacions com a emergència o urgència i raona les respostes.**
 - a) **El Carles és electricista i es troba manipulant el quadre elèctric de l'obra en la qual està treballant. Pateix una descàrrega elèctrica, surt disparat i cau inconscient.**
Emergència, la seva vida corre perill per la gravetat de les lesions, necessita atenció sanitària immediata.
 - b) **La Laura és la cuinera del bar de la facultat. Mentre preparava unes patates fregides, li va caure alguna cosa sobre la fregidora i l'oli va esquitjar-li als avantbraços i li va produir unes doloroses cremades.**
Urgència, la seva vida no corre perill tot i que les lesions requereixen atenció sanitària en poc temps.
 - c) **El Josep és un ancià de 76 anys que, mentre veia el partit de futbol del seu net, va començar a trobar-se malament. Va sentir opressió al pit i dolor al braç esquerre.**
Emergència, la seva vida corre perill, necessita atenció sanitària immediata.
 - d) **El Robert té 7 anys i és diabètic. Durant l'esbarjo uns companys van a la professora de guàrdia alarmats perquè el Robert està inconscient a terra.**
Emergència, la seva vida corre perill, necessita atenció sanitària immediata.
 - e) **La Laura és patinadora i durant l'entrenament de la tarda ha patit una caiguda. Sent un dolor intens al braç i té una alineació estranya a l'altura del colze.**
Urgència, la seva vida no corre perill tot i que les lesions requereixen atenció sanitària en poc temps.

ACTIVITATS-PÀG. 10

- 3) En els casos següents, indica si s'està duent a terme una actuació de primers auxilis o si, per contra, hi ha hagut una intervenció professional:
- a) El Manel ha patit una caiguda amb el patinet, li han col·locat un collar ortopèdic i l'han traslladat a l'hospital.
Intervenció professional.
 - b) La Glòria ha caigut al pati i li han curat la ferida, col·locant-li un apòsit.
Actuació de primers auxilis.
 - c) El Roger ha patit un tall a la mà, li han aplicat tres punts de sutura i li han administrat la vacuna antitetànica.
Intervenció professional.
 - d) L'Eva ha patit una esquitxada amb oli bullint, li han posat la mà sota l'aixeta i després un apòsit amb vaselina.
Actuació de primers auxilis.

ACTIVITATS-PÀG. 13

- 4) Indica si les següents afirmacions són vertaderes o falses i justifica les respostes:
- a) Una emergència és una situació sanitària que requereix una atenció ràpida però la vida del pacient no corre perill, de manera que pot demorar-se l'assistència un breu període de temps.
FALS. Emergència és una situació sanitària que requereix una atenció immediata perquè la vida del pacient corre perill.
 - b) El ciutadà accedeix als serveis d'emergència trucant als telèfons corresponents: policia 091, bombers 092 i sanitaris 112.
FALS. El ciutadà accedeix als serveis d'emergència trucant al 112 i des d'aquí s'activen tots els serveis necessaris.
 - c) Mai hem de donar medicació, aigua o aliments a un accidentat.
VERTADER. Podríem agreujar la situació.
 - d) Hem d'aplicar primers auxilis a qualsevol accidentat, encara que s'hi negui, perquè el primer és mantenir la vida.
FALS. La víctima pot negar-se a rebre primers auxilis i hem de comptar amb el seu consentiment sempre que el seu estat ho permeti (edat, estat mental, estat de consciència...).
 - e) És important realitzar gravacions del lloc de l'accident per ajudar els serveis d'emergència.
FALS. Atenent al dret d'intimitat i integritat moral està prohibida la gravació d'imatges.
 - f) Si presencies un accident i no saps com actuar, només estàs obligat a alertar els serveis d'emergència.
VERTADER. Només estem obligats a activar els serveis d'emergència, si no sabem com actuar.
 - g) Un sanitari no està obligat a actuar davant d'un accident si no està de servei, només ho farà si vol.
FALS. Un sanitari ha d'actuar sempre que presenciï una situació que ho requereixi.

ACTIVITATS-PÀG. 15

5) Investiga sobre les BIE i contesta les preguntes següents:

a) Què són les BIE?

BIE són les sigles de Boca d'Incendi Equipada. Es tracta d'un equip complet de material contra incendis fix ancorat a la paret i connectat a la xarxa d'abastament d'aigua.

b) Qui les ha d'utilitzar i com?

Les BIE són molt senzilles d'usar per tal que puguin ser manipulades per qualsevol persona. Per usar-les, seguirem aquests quatre passos:

- Obrir la porta o trencar el vidre, si cal.
- Obrir la clau de pas d'aigua.
- Desenrotllar la mànega.
- Subjectar el filtre per evitar que, a causa de la pressió, surti disparada i dirigir l'aigua cap a la base de l'incendi.

c) Localitza la més propera i indica per què està col·locada en aquest lloc.

Demana a l'alumne que les localitzi. Normalment, estaran situades al passadís i, com a mínim una, a menys de 5 metres de distància de la porta d'accés, sense suposar un obstacle. A més, no distaran entre elles més de 50 metres.

6) Indica els passos a seguir en l'ús de l'extintor.

Recordar que només s'ha d'utilitzar en incendis petits i incipients. Els passos a seguir seran:

- Agafar l'extintor del seu suport, mantenint-nos sempre d'esquena a la sortida.
- Col·locar-lo a terra estirat i subjectar el passador de seguretat.
- Estirar cap a un mateix i ajudar-se amb el peu per sostenir l'ampolla.
- Un cop retirat el passador, agafar l'extintor i apuntar el broquet de la mànega cap a la base de foc.
- Oprimir la palanca i realitzar un moviment d'escombratge.
- Començar a uns 2-3 metres del foc i anar avançant cap a ell a mesura que vagi apagant-se.
- Si no és així, les flames creixen o l'habitació s'omple de fum, sortir de l'habitació.
- Avisar el servei d'emergències 112 si encara no s'hi ha trucat.

7) Localitza els extintors que hi ha prop de la teva aula, a la teva planta per exemple, i identifica els components dels quals s'ha parlat en el text.

- Manòmetre: serveix perquè puguem observar la pressió del gas pressuritzador del seu interior. El manòmetre té una agulla que ha d'estar indicant la zona verda si la pressió de l'interior és la correcta i si està indicant a la zona vermella és que està baix de pressió.
- Vàlvula: permet l'expulsió del contingut de l'extintor.
- Mànega: és el conducte pel qual surt l'agent extintor.
- Cilindre: és l'envàs on estan tots els elements per poder apagar el foc.
- Agent extintor: contingut del cilindre, hi ha molts agents extintors, segons les necessitats on haguem de fer servir l'extintor en necessitem uns o uns altres. Els més utilitzats són de pols química ABC, escuma AFFF, diòxid de carboni CO₂, etc.
- Broquet: serveix per subjectar la mànega i difondre el contingut de l'extintor.

Què signifiquen les lletres majúscules que apareixen al lateral?

Les lletres que apareixen en els extintors fan referència al tipus de foc que pot sufocar l'extintor. El més habitual és que qualsevol extintor amb el qual ens trobem sigui del tipus A, B, C i F; és a dir, serveix per apagar focs de sòlids, líquids, olis en cuines i gas.

- **Classe A:** per a tipus de focs amb combustibles sòlids, com fusta, cartró, plàstic, etc.
- **Classe B:** tipus de foc on el combustible és líquid; per exemple, oli, gasolina o pintura.
- **Classe C:** focs on el combustible són gasos, com el butà, propà o gas ciutat.
- **Classe F:** tipus de focs derivats d'olis i greixos (vegetals o animals) en cuines, i emmagatzematge d'olis.
- **Classe D:** són els més rars a Espanya, el combustible és un metall, els metalls que cremen són magnesi, sodi o alumini en pols.

ACTIVITATS-PÀG. 19

8) Quins errors es cometen amb més freqüència quan es presten els primers auxilis i quines conseqüències poden tenir?

- Perdre la calma.
- No observar la conducta PAS i dirigir-nos a socórrer sense abans haver-nos protegit i protegit la zona i la víctima. (Visió túnel)
- No demanar ajuda per presuposar que ho faran altres.
- En demanar l'ajuda, no donar la informació completa i adequada.
- Mobilitzar els ferits sense necessitat.
- Retirar el casc a un motorista.
- En socórrer, fer-ho desconeixent els protocols.

Com es podrien minimitzar aquests errors?

- Avaluar l'escena i preveure els riscos per al socorrista i les víctimes abans d'actuar.
- Un cop valorada la situació, demanar ajuda explicant clarament la ubicació, nombre de víctimes, presència de víctimes especials, riscos de l'escenari...
- No mobilitzar els ferits llevat que sigui necessari per risc vital.
- Actuar només si es coneixen els protocols; en cas contrari, avisar, romandre al costat de la víctima, tranquil·litzar-la, abrigar-la i evitar que es mogui.

9) Si estàs prestant primers auxilis a una víctima i arriben al lloc del succés els professionals sanitaris, com s'ha d'actuar?

En primer lloc, facilitar-los l'accés i donar-los tota la informació de què disposem:

- Què ha passat.
- Nombre de víctimes, característiques i estat.
- Quines actuacions hem realitzat fins al moment.
- Oferir la nostra ajuda.
- Retirar-nos si no ens necessiten.

10) Tu o algú del teu entorn proper heu patit algun tipus d'accident? Què va passar? Com van actuar les persones que el van presenciar? S'hauria d'haver actuat d'una altra manera? Fes-ne una posada en comú amb els teus companys.

Organitzar els alumnes per grups de no més de 4 persones i que cada un exposi una situació i respongui a les preguntes. A continuació, cada grup en triarà un per exposar-lo davant del grup classe.

11) Simula, amb els teus companys, una trucada al 112. Un de vosaltres serà l'operador que formula les preguntes necessàries i un altre l'alertant que realitza la trucada.

En aquest cas, els alumnes treballaran de tres en tres alternant els rols. Un serà el teleoperador del servei d'emergències, un altre serà l'alertant i el tercer observarà i anotarà els errors que després posaran en comú. Al final de la dinàmica, es posaran en comú els errors i les dificultats més freqüents que s'han trobat.

Escriu al teu quadern la conversa que heu mantingut.

Cada alumne anotarà les conclusions a què ha arribat sobre els errors i dificultats més comuns en els avisos d'emergències.

12) Realitza un mural en el qual reflecteixis les normes més importants a tenir en compte en l'actuació de primers auxilis.

Per parelles, reflectiran en una cartolina el seu propi decàleg sobre l'actuació en primers auxilis, utilitzant el major nombre d'imatges possibles perquè sigui molt visual i fàcil de recordar.

ACTIVITATS-PÀG. 20

13) Busca informació sobre els diferents tipus de fèrules que existeixen.

Dividir la classe en 4 grups i cada grup ha de buscar informació sobre un tipus de fèrules (fèrules pneumàtiques, de buit, rígides i de tracció), la seva descripció, ús, fotografies o vídeos explicatius i avantatges i inconvenients del seu ús. (A la unitat 4, pàgina 101, s'explica aquest tipus de materials).

14) Investiga sobre la utilitat de l'armilla espinal i com s'ha de col·locar.

L'armilla espinal és un element utilitzat per extreure les víctimes que estan atrapades en un lloc de difícil accés (per exemple, l'interior d'un vehicle), i que pel mecanisme de l'accident sospitem que pugui existir una lesió a la columna i, per tant, hem de mantenir l'eix cap-coll-tronc en tot moment.

Es col·loca per darrere de l'esquena de l'accidentat, un cop col·locat el collar, i es fixa amb unes galteres al front i la barbata. A continuació, al tòrax es fixa amb unes cingles de colors i altres cintes s'adapten a les cames.

Està proveït d'unes nanses al lateral que ens permeten estirar-les i fer lliscar el pacient cap a la llitera de cullera o al tauler espinal sense perdre l'alineació (Unitat 4, pàg. 102).

ACTIVITATS-PÀG. 21

15) Revisa la farmaciola de casa teva:

- a) Hi falta algun dels elements que ha de contenir la farmaciola?
- b) N'hi ha algun de diferent? Explica'n el seu ús.
- c) Comprova les caducitats dels fàrmacs que hi trobis.

Poseu-ho en comú en grups i feu-ne una llista amb els components nous que heu trobat a les vostres farmaciols i que us semblin interessants tot i que no s'hagin esmentat a la unitat.

Els alumnes poden completar una taula com aquesta que després comentaran a classe.

ELEMENT	ÚS	CADUCITAT
1) Gases estèrils	Neteja de ferides i col·locació d'apòsits.	Abril-2022
2) Clorhexidina	Antisèptic per a la desinfecció de ferides.	7-Juliol-2021
3) (...)		

TEST D'AVUACIÓ-PÀG. 24

1. Quina de les següents afirmacions sobre la conducta PAS és correcta?

a) Significa: Protegir, Avisar, Socórrer.

b) Protegir és eliminar o reduir el risc real i potencial que hi pugui haver a la zona després d'un accident per l'accidentat, nosaltres mateixos o tercers, i el realitzarem una vegada que hàgim socorregut l'accidentat.

c) La trucada al 112, en petició d'auxili, serà el primer pas en la nostra actuació.

d) Totes les respostes són correctes.

2. De les següents mesures de seguretat i autoprotecció personal, quina és falsa:

a) Evitar tallar-se amb vidres o elements tallants que hi pugui haver al lloc de l'accident.

b) Si sospitem que hi ha risc d'esfondrament, explosió o similar no accedirem al lloc fins que els serveis d'emergència ens ho indiquin.

c) No tocar-se els ulls ni la boca sense abans haver-nos rentat minuciosament les mans.

d) En tractar-se d'una situació urgent, no cal col·locar-se guants.

3. En quina de les següents situacions estaria indicada la trucada al 112:

a) Infant que presenta ferida superficial al pati de l'escola.

b) Adult amb mal de gola i febre.

c) Ancià amb dolor opressiu al pit.

d) Totes les respostes són correctes.

4. La llei i l'ètica exigeixen al socorrista:

a) Salvar la vida de la persona atesa.

b) Prestar l'assistència per a la qual estiguem preparats.

c) Només avisar els serveis d'emergència.

d) Totes les respostes són correctes.

5. Pot requerir atenció de primers auxilis una persona que:

a) Hagi patit un accident de moto.

b) Pateixi una hipoglucèmia.

c) Pateixi un infart agut de miocardi.

d) Totes les respostes són correctes.

6. Indica quina de les següents afirmacions no és correcta:

a) Sempre hem de demanar permís a la víctima abans de tocar-la o manipular-la.

b) Quan ofereixis primers auxilis a algú, el primer que has de fer és trucar als serveis d'emergència.

c) Tens l'obligació d'ajudar una persona que es trobi en un greu perill, però ella no està obligada a acceptar la teva ajuda.

d) Es tenen responsabilitats legals en cas que es prenguin decisions equivocades d'acord amb les capacitats.

7. Ajudar les persones que necessiten auxili és:

- a) Una obligació ètica.
- b) Una imprudència si no s'està format en primers auxilis.
- c) Una obligació legal.

d) Les respostes a i c són correctes.

8. Avisar els professionals vol dir:

- a) Proporcionar-los dades possibles del lloc de l'accident.
- b) Proporcionar-los totes les dades possibles de l'accident.
- c) Indicar-los el número de víctimes.

d) Totes les respostes són correctes.

9. Les úniques víctimes que no poden rebutjar de manera legalment vàlida l'assistència són:

- a) Les persones que no tenen plenes facultats mentals, els menors d'edat i les persones grans.

b) Les persones que no tenen plenes facultats mentals, els menors d'edat i les víctimes inconscients.

- c) Els menors d'edat i les víctimes inconscients.

- d) Cap de les respostes anteriors és correcta, perquè l'ètica i la llei ens obliguen a ajudar totes les persones que ho necessitin.

10. En el cas de prestar primers auxilis, la primera acció ha de ser:

- a) Alertar els serveis d'urgència.

b) Protegir-se un mateix.

- c) Intentar iniciar les maniobres de reanimació cardiopulmonar fins a l'arribada del personal sanitari per tal de millorar el pronòstic de la víctima.

- d) Socórrer la víctima que es trobi en perill.

ACTIVITATS FINALS-PÀG. 25

- 1) Durant un passeig pel camp, la Noèlia i els seus amics passen a prop d'un camp de motocròs. S'estan una estona observant les acrobàcies dels pilots i, en aquest moment, un dels pilots pateix una aparatosa caiguda. Com haurien d'actuar?**

PROTEGIR: en primer lloc, a ells mateixos, assegurar que no hi ha risc d'explosió ni incendi... A continuació, s'acostaran al lloc de l'accident i sense posar-se en perill, el senyalitzaran perquè altres pilots no pateixin també accidents. Un cop prop de l'accidentat, valoren la gravetat de la situació i intentaran protegir la víctima i altres pilots, d'una possible explosió, del foc si n'hi hagués...

AVISAR: una vegada que saben l'abast de l'accident, han de trucar al 112 i donar la informació adequada: què ha passat, on es troben, de la manera el més exacta possible, nombre de víctimes i el seu estat.

SOCÓRRER: segons els seus coneixements i habilitats i seguint les instruccions que hagin rebut del 112.

- 2) L'Albert és professor de música al conservatori. Acaben de finalitzar les classes i s'ha quedat corregint uns exercicis. Tot d'una comença a notar una forta pudor de cremat. Surt al passadís i observa que una de les papereres ha començat a cremar. Hi ha un extintor proper. Explica com l'hauria d'utilitzar.**

- En primer lloc, haurà d'agafar l'extintor del seu suport mantenint-se sempre d'esquena a la sortida d'emergència.
- Un cop retirat del seu suport, haurà de col·locar-lo al terra estirat i subjectant el passador de seguretat ajudant-se amb el peu, estirant cap a ell per retirar-lo.
- Un cop retirat el passador, haurà d'agafar l'extintor i apuntar el filtre de la mànega cap a la base del foc. A continuació, oprimirà la palanca i realitzant un moviment d'escombratge i començant a uns 2-3 metres del foc anar avançant cap a ell a mesura que vagi apagant-se.
- Si no és així, les flames creixen o l'habitació s'omple de fum haurà de sortir de passadís i avisar el servei d'emergències 112 si encara no s'hi ha trucat.

Hi hauria algun cas en el qual no l'hauria d'utilitzar?

- En cas que l'incendi no fos incipient o petit no hauríeu d'utilitzar l'extintor. S'hauria d'evacuar el lloc el més aviat possible i trucar al servei d'emergències 112.

3) En una localitat de Menorca estan fent obres per construir una gran urbanització de luxe. El Mikhaïl és l'encarregat de la instal·lació elèctrica. El Carles s'ocupa de l'equip de fusters i la Laia és la cap d'obra. Mentre la Laia s'observa com s'està col·locant les últimes portes d'un habitatge, sent un fort crit que sembla provenir de la sala on treballava el Mikhaïl. Hi acudeixen ràpidament i el troben inconscient mentre subjecta els cables elèctrics amb què treballava. Com haurien d'actuar?

- **PROTEGIR:** es tracta d'un accident elèctric, de manera que el primer que han de fer és desconnectar el subministrament elèctric abans d'acostar-se al Mikhaïl. Si no poden tallar el subministrament, li retirarien els cables amb un element aïllant, una fusta o similar, mai el tocarien fins que no estigui separat del corrent.
- **AVISAR:** un cop tallat el subministrament, ja poden acostar-se a ell, i valorar el seu estat. Avisaran els serveis d'emergència explicant el que ha passat, el lloc on es troben i l'estat del Mikhaïl.
- **SOCÓRRER:** si després de valorar el Mikhaïl saben actuar segons els protocols establerts, RCP per exemple, ho faran; en cas contrari, han de romandre al seu costat fins que arribin els serveis d'emergència.

4) La Marta i el seu marit estaven dormint al seu domicili quan un soroll de sirenes els va despertar. Quan la Marta va obrir els ulls, va notar que li picaven i que el passadís estava ple de fum. L'habitació encara no tenia fum i el seu marit estava adormit. Quina seria la millor actuació en aquest cas?

- El més recomanable en aquest cas seria quedar-se confinats a l'habitació sense fum, tancar la porta i col·locar teixits humits sota la porta.
- A continuació, apropar-se a les finestres i fer-se veure, ja que els serveis d'emergència estan arribant a la zona.
- Si es disposa de mòbil també seria útil avisar en quin lloc exacte de l'edifici es troben per facilitar les tasques de rescat dels bombers.

5) El Joan Carles és un encarregat de neteja de l'Ajuntament de Manresa. Durant la seva jornada, troba una senyora d'uns 60 anys ajaguda al carrer plorant, envoltada de vidres, restes de testos trencats, coberta de sang i terra, i que crida demanant ajuda. En mirar cap amunt, intueix que ha caigut al buit mentre regava els testos del primer pis perquè s'ha esfondrat la terrassa, de la qual encara cauen restes de maons i ciment. Com hauria d'actuar el Joan Carles?

- **PROTEGIR:** en primer lloc, s'ha d'assegurar que no caigui res a sobre seu mentre atén la senyora. Per tant, haurà d'intentar parlar amb ella perquè surti de la zona de perill. Si no pot per ella mateixa, intentarà arrossegar-la movent-la el mínim possible estirant-la de la roba, però sense posar-se en perill. Al seu torn, s'ha d'assegurar que cap vianant passi per la zona, posant-se en perill.
- **AVISAR:** un cop fora de perill de nous desprendiments, hauria d'avisar el 112 explicant què ha passat, el lloc exacte i l'estat de la senyora. Posarà èmfasi que la terrassa està inestable i que segueixen

caient-ne objectes, per tal que des del centre coordinador mobilitzin tots els recursos necessaris (bombers).

- **SOCÓRRER:** si després de valorar la senyora, el Joan Carles sap actuar segons els protocols establerts, ho faria; en cas contrari, haurà de romandre al costat de la víctima fins que arribin els serveis d'emergència, tractant que es mogui el mínim possible, i que estigui tranquil·la.

- 6) En una empresa de soldadura, hi ha dos treballadors acabant unes reixes que és important lliurar al dia següent. Un d'ells s'absenta per acostar-se a buscar un refresc a una màquina expenedora quan sent un soroll molt fort, hi acudeix corrent i troba el seu company estès al terra, inconscient i sense respiració. Se sent un lleugera pudor de gas. Decideix intentar reanimar el seu company al lloc on l'ha trobat, però creu preferible no moure'l per evitar-li possibles lesions d'esquena i comença a realitzar-li la tècnica del «boca a boca». És correcta aquesta actuació? En suggereixes una altra?**

No, no és correcte iniciar les maniobres de RCP en el lloc, ja que el rescatador resultaria també intoxicat.

En aquesta situació, en la qual sembla que s'ha produït una fuga de gas, ja que s'aprecia "pudor de gas", el primordial és treure la víctima de l'ambient tòxic. Demanar a algú que ventili la zona i insistir en la importància que no es generi cap espurna, no encendre llums, no fer servir el mòbil...

Un cop fora, s'avisaria als serveis d'emergència al 112 explicant què ha passat, el lloc exacte i l'estat de la víctima.

La víctima es troba en aturada cardiorespiratòria, de manera que si es coneixen el protocol de RCP, cal iniciar les maniobres ja a l'exterior de l'edifici.

- 7) Durant una sortida de vacances, la família del Xavier circula per una carretera secundària i, en baixar un port de muntanya, troben un motorista que ha patit un accident. Ha sortit disparat de la seva moto, apareix a tres metres d'aquesta i no es mou ni parla. La barana de seguretat de la carretera està trencada. És fosc i es tracta d'una zona amb poca visibilitat. Explica com haurien d'actuar per no posar en perill ni el motorista ni a ells mateixos i quines indicacions seria important que donessin als serveis d'emergència.**

- **PROTEGIR:** En primer lloc, han de detenir el vehicle en un lloc segur i visible per a la resta de conductors, tenint en compte que la visibilitat és reduïda per corbes, en ser un port de muntanya, i per l'hora del dia. Encendre els llums d'emergència i col·locar-se les armlles d'emergència. Un cop fora del vehicle, col·locar els triangles de senyalització; en aquest cas, en ser una via de doble sentit, caldrà col·locar-los abans i després del lloc del sinistre. Només sortiran del vehicle les persones que puguin ajudar, per evitar que circulin per la zona i es puguin posar en perill.
- **AVISAR:** Un cop protegida la zona, avisar al 112 explicant què ha passat, el lloc exacte (carretera, quilòmetre, sentit) i l'estat de la víctima.
- **SOCÓRRER:** Tenint en compte que el motorista ha sortit disparat, no és recomanable moure'l per no agreujar les lesions. S'intentarà parlar amb ell i preguntar-li si viatjava sol per si hi hagués més víctimes a la zona. Si està inconscient, revisar el lloc a la seva recerca, donades les condicions de mala visibilitat. No retirar el casc, abrigar i romandre al costat seu fins a l'arribada dels serveis d'emergència, actuant només si es coneixen els protocols d'actuació.

- 8) La Carme és la cuinera de l'escola Miramar i, mentre es troba treballant, rep una trucada de telèfon. Com que la campana extractora fa massa soroll, surt un moment per atendre la trucada. Quan torna, observa que la paella amb oli que tenia posada al foc s'ha incendiat i les flames estan a punt d'arribar a l'extractor. Corrents, agafa aigua de l'aixeta en un gibrell i la vessa sobre la paella. Les flames no s'apaguen, fan una bombolla i el foc empitjora.
- **Què creus que ha passat?**
En aquest cas, la Carme no hauria d'haver fet servir aigua; en el cas d'incendis provocats per oli, no està indicat l'ús d'aigua. L'oli sura sobre l'aigua, i fins i tot pot provocar una explosió.
 - **Com hauria d'haver actuat?**
El més convenient és llençar sobre la paella un drap humitejat en aigua amb cura de no cremar-se, per sufocar i refredar el foc. També es podria utilitzar un extintor específic, tipus B.
 - **En cas de no aconseguir controlar el foc, què ha de fer?**
Tancar les portes i finestres, si és possible, per evitar corrents i aportació d'oxigen al foc, sortir de l'habitació i trucar al 112.
- 9) L'Aina estava jugant al jardí de casa seva i va caure. Per això, es va fer un fort cop a la zona de la tibia. Plorava cridant la seva mare mentre mirava espantada el tall que s'havia fet. La Laura, la seva mare, s'hi va acostar amb la farmaciola i es va disposar a curar-la, ja que es veia clarament que no hi havia cap fractura ni lesió que requerís valoració professional. Quins elements de la farmaciola farà servir la Laura i amb quina finalitat
- Sèrum fisiològic i gases: per netejar la ferida. Si no n'hi, acompanyar l'Aina al lavabo i netejar-li bé amb aigua i sabó.
 - Antisèptic per desinfectar.
 - Esparadrap per fixar unes gases netes i cobrir la ferida, o apòsits estèrils.
- 10) La Pilar és infermera, circula per l'autovia de camí a recollir la seva filla de l'escola, però arriba tard. En aquest moment, el vehicle que la precedeix pateix un accident. Ella dubta entre parar o no fer-ho, però com que pensa que arribarà massa tard a recollir la seva filla, decideix no fer-ho, ja que sembla que l'accident no ha estat gaire greu i, en tractar-se d'una carretera molt transitada, segur que ja s'hi aturarà algun altre cotxe.
- **Com ha actuat la Pilar?**
La Pilar no ha actuat de manera correcta, ja que tot individu que presenciï un accident té el deure d'aturar-se i almenys sol·licitar ajuda. Ella, a més, en ser personal sanitari, hi està obligada per la seva professió.
 - **Quines repercussions legals pot tenir la seva conducta?**
A més de la pena de multa per no sol·licitar ajuda, seria inhabilitada per a la seva professió durant un temps, per no prestar auxili tot i ser professional sanitària.
 - **Explica com hauria d'haver actuat.**
S'hauria d'haver aturat, observant les mesures de seguretat necessàries i, després de valorar la situació, alertar els serveis d'emergència. Si no hi ha víctimes i altres persones s'han detingut a ajudar, és a dir, la situació està controlada, podria anar-se'n a recollir la seva filla.
En cas que hi hagués víctimes a les quals pogués ajudar amb els seus coneixements professionals, hauria de fer-ho i no abandonar el lloc fins que els serveis d'emergència ho diguessin.

PRÀCTICA PROFESSIONAL PROPOSADA 1-PÀG. 26

Coneix l'aplicació informàtica My112

Mitjançant un telèfon intel·ligent, es pot sol·licitar ajuda de manera immediata. L'aplicació My112 intenta millorar aquesta utilitat oferint altres serveis.

Procediment

1. Feu grups de treball de tres o quatre persones.
2. Cadascun dels grups instal·larà l'aplicació al seu mòbil.
3. Exploreu les seves possibilitats i contesteu les següents preguntes, posant les respostes en comú amb la resta dels companys.

Activitats

1. Què us ha semblat més útil de l'aplicació?
2. Què eliminaríeu o caldria millorar?
3. Està operativa l'aplicació a tot Espanya? I a Europa?
4. Recomanaríeu aquesta aplicació al vostre entorn?
5. Coneixeu alguna altra aplicació similar, és a dir, útil en l'atenció de les urgències?

Seria recomanable que els alumnes s'instal·lessin als seus mòbils aquesta senzilla aplicació, exploressin les seves funcions i reflexionessin sobre la seva utilitat.

My112 permet comunicar-te amb el Centre 112 d'Emergències, enviant la teva posició actual a l'operador que t'està atenent, ajudant en la teva localització. A més, My112 rep en temps real avisos d'emergències en el moment de produir-se.

Alguns dels avantatges que pots obtenir utilitzant My112 són:

- Pots subscriure't als centres integrats per rebre avisos d'emergències.
- Pots trucar al número d'emergència des de la pròpia aplicació, enviant automàticament la teva posició al centre contactat, per millorar la teva localització.
- Pots enviar fotografies de l'incident, com a informació addicional.
- My112 et facilita enviar notificacions SMS a la llista de contactes seleccionats després de la trucada al Centre d'Emergències.

Encara que no estigui operativa en tot el país, ni a tot Europa, en utilitzar-la es redirigeix la trucada als centres coordinadors d'emergències corresponents, funcionant com a trucada d'emergència, sense necessitat de conèixer el número específic de cada país.

PRÀCTICA PROFESSIONAL PROPOSADA 2-PÀG. 27

Treballa amb la conducta PAS

Procediment

1. Realitzeu nou grups de treball.
2. Cadascun dels grups ha de resoldre un dels casos exposats a continuació.
3. Exposeu-los a classe a la resta dels companys.

Activitats

Indica quina seria l'actuació més adequada en cada un dels següents casos, seguint la conducta PAS:

1. Durant l'esbarjo, un grup de nens de primària estan corrent pel pati. Un dels nens pateix una caiguda i la professora observa que sagna, ja que s'ha fet una ferida a la cama. Li demana que s'aixequi per aprofitar-lo a la farmaciola i el nen diu que no pot caminar.

En aquest cas, davant la sospita que el nen pugui tenir una lesió òssia, i que per això no pot caminar, s'ha de trucar al 112 perquè procedeixin al trasllat a un centre sanitari per a la seva valoració.

Fins a la seva arribada, portar la farmaciola fins al nen i netejar-li la ferida amb sèrum fisiològic, aplicar-li un antisèptic i tapar-li per evitar que s'embruti durant l'espera i el trasllat.

2. Durant un concert, es comença a veure fum procedent de la torre de so i fa pudor de cremat

En primer lloc, en aquest tipus d'esdeveniments el primordial és mantenir la calma. No cridar i seguir les instruccions d'evacuació, en cas de ser necessari.

Si s'està a prop del foc i aquest és incipient, intentar sufocar-lo amb un extintor; en cas contrari, el millor és allunyar-se'n i trucar als serveis d'emergència.

3. Una nit d'agost, mentre un grup de nens juguen al parc, els seus pares estan prenent alguna cosa en una terrassa propera. Una de les nenes, en subjectar-se a un fanal, pateix una descàrrega elèctrica i surt disparada.

Seria primordial impedir que ningú més resultés ferit, de manera que s'hauria d'impedir l'accés al fanal. Avisar els serveis d'emergència del que ha passat i assegurar-nos que ells gestionaran com treure l'electricitat de la zona.

Socórrer la nena seguint els protocols establerts si es coneixen (RCP si cal). Com que ha sortit disparada, se la pot tocar per fer-ne la valoració, però intentar moure-la el mínim possible, abrigar-la i quedar-se amb ella fins a l'arribada dels serveis d'emergència.

4. En una excursió a la muntanya, un dels excursionistes ha caigut en un esvoranc en desprendre's la neu que el cobria. Els seus companys no hi poden accedir amb facilitat, ja que el terra està inestable i, quan el criden, no contesta.

En primer lloc, tenint en compte que el terra està inestable, ningú s'hauria d'apropar a l'esvoranc.

A continuació, trucar al 112 i explicar-los detalladament la situació, on es troben i què li ha passat al seu company, posant l'accent en què ha caigut des d'una altura considerable i que no aconsegueixen veure'l ni contesta quan el criden, de manera que, en el millor dels casos, deu estar inconscient. Hauria estat molt útil que portessin instal·lada als seus mòbils l'aplicació My112, ja que hauria facilitat la seva localització.

Quedar-se a la zona, en un lloc segur, intentar seguir cridant el seu company perquè, en cas de recuperar la consciència, se senti acompanyat i tranquil.

Estar molt atents a l'arribada dels serveis d'emergència per fer-se veure i facilitar-los l'arribada fins al seu company; per exemple, sortir al camí més proper, fer-se visibles en cas que els serveis d'emergència hi vagin en helicòpter.

5. Un ancià passejava per un camí dels afores del seu poble i d'una finca va sortir un gos bordant i li va mossegar a la cama abans que l'amo pogués impedir-ho.

Ens hem d'assegurar que l'amenaça, en aquest cas el gos, està controlada. A continuació, netejarem i desinfectarem la ferida i traslladarem l'ancià a un centre sanitari per a la seva valoració. Preguntarem a l'amo del gos sobre l'estat vacunal de l'animal i ho comunicarem als serveis sanitaris.

6. Durant la jornada laboral en un magatzem, un dels mossos intenta agafar unes caixes que han quedat a les prestatgeries superiors. Agafa una escala que no recolza bé al terra i cau des d'una altura de dos metres.

Després d'assegurar-nos que ni l'escala ni les caixes o prestatgeries ens poden caure a sobre, trucarem al 112 per explicar què ha passat i seguir les seves instruccions.

És fonamental no moure la víctima i romandre al seu costat fins a l'arribada dels serveis sanitaris. Si el pacient està en PCR i sabem actuar, ho fariem tractant de no moure'l.

7. Durant un torneig estiuenc de pàdel, un dels participants comença a trobar-se malament i cau a terra tot suat.

Donades les altes temperatures, ja que el torneig és a l'estiu, hem de protegir la víctima de la calor i portar-la a un lloc fresc i a l'ombra.

Un cop allà, la refresquem amb compreses humides i li aixequem les cames esperant que es recuperi. Si no ho fa, trucaríem al 112 per a la seva valoració i trasllat.

8. Un dissabte a la tarda, un grup de joves estan en un parc quan, de sobte, un d'ells cau a terra i comença a patir convulsions.

La seva primera actuació ha d'anar dirigida a evitar que durant les convulsions es faci cops i es lesioni; és a dir, protegir la víctima. Retirar del seu costat els objectes amb els quals es pugui colpejar i posar-li alguna cosa tova sota el cap perquè no es faci cops contra el terra.

Permetre les convulsions i quan es recuperi preguntar-li si és la primera vegada que li passa. Si és així, trucar al 112 i, en cas contrari, actuar com la víctima suggereixi. Acompanyar-la al seu domicili o a un centre sanitari.

Si la crisi dura molt temps o no saben com actuar, trucar al 112 i seguir les seves instruccions.

9. Una parella de mitjana edat està esperant l'autobús després de sortir de teatre. Tot d'una, l'home comença a tenir dificultat per respirar i dolor al pit que s'irradia al braç esquerre.

Ajaure la víctima al terra evitant que es faci cops, i assegurar-nos que el lloc és segur. Trucar al 112 explicant la situació i seguir les seves indicacions. Si el pacient entra en PCR i es coneixen els protocols d'actuació, actuar de manera immediata fins que arribin els serveis d'emergència.

PRÀCTICA PROFESSIONAL PROPOSADA 2-PÀG. 28

Analitza una notícia

Diario de León.es

M. C. | LLEÓ

21/02/2019

El Jutjat Penal número 1 de Lleó asseurà el pròxim 6 de març al banc dels acusats dos homes que presumptament van abandonar un amic després de patir un accident de trànsit. Els fets es remunten a la 1.30 hores de la matinada del 12 de desembre de 2012 quan dos amics —l'ara acusat i la víctima— van patir un aparatós accident a la carretera que uneix Villalobar amb Villalcalbiel, segons l'escrit d'acusació, com a conseqüència d'un excés de velocitat, la desatenció a la circulació i la ingesta de begudes alcohòliques a la barra americana en què havien alternat.

El cotxe va quedar bolcat pel costat dret en el qual viatjava el copilot, que va quedar greument ferit. Segons l'escrit del fiscal, al qual ha tingut accés aquest diari, el seu amic el va treure violentament del vehicle i el va llançar en un terreny limítrof a la cuneta de la carretera. El conductor va trucar des del seu telèfon mòbil a un amic —ara també acusat—, que va arribar en el seu vehicle al lloc de l'accident. Tots dos van introduir al cotxe el seu amic ferit i el van traslladar a Santa Maria del Páramo, on sembla que el van deixar abandonat a la via pública, inconscient i greument ferit. Els dos acusats van tornar al lloc de l'accident on va arribar la grua que ells mateixos havien avisat. Cap dels dos va trucar al servei d'emergències ni a la policia.

Després de recuperar el coneixement, el ferit va poder demanar auxili i un veí que estava a casa seva va sentir-lo cridar i va ser qui finalment va trucar a l'ambulància que el va traslladar a l'Hospital de Lleó, on va estar ingressat 155 dies d'un total de 660 que va necessitar per curar-se. Com a conseqüència de l'accident, l'home va quedar tetraplègic amb una invalidesa permanent i total per a la seva activitat habitual. A més, pateix depressions i angoixes per la situació d'abandó a la qual va ser sotmès.

Al conductor del vehicle se l'acusa d'un delictes contra la seguretat viària, un altre per lesions per imprudència greu i un altre per omissió de socors, que sumen un total de nou anys de presó, més deu anys de privació del dret a conduir vehicles i el pagament de les costes.

A l'amic al qual va demanar ajuda se l'acusa d'un delictes d'omissió de socors, per la qual cosa se li demana una pena de dotze mesos de presó.

Tots dos hauran d'indemnitzar la víctima amb la quantitat de 179 640 euros per les lesions causades, així com 100 000 euros més per danys morals i psicològics.

Responen les preguntes següents en petits grups de treball:

1. Llegiu i analitzeu la notícia. Feu-ne un resum.

2. Com haurien d'haver actuat els acusats?

3. Cada grup ha d'elaborar un esquema-resum en format digital sobre l'actuació que haurien d'haver dut a terme els acusats i exposar-la a la resta dels companys.

4. Es realitzarà un debat en gran grup sobre les exposicions realitzades pels diferents grups d'alumnes.

Resposta lliure.